

Poslední raněný Irena Malínská roz. Šmidtova, * 9.5.1925 Mlynov

Jak je to dávno, ale zdá se, že to bylo včera. Začátkem května 1945 se už čekalo na ukončení té hrůzy, toho pekla, které jsme prožívali různými způsoby: jiné to bylo v hlubokém týlu, docela jiné u nás v čs. jednotce. Několikrát se roznesla fáma, že válka skončila, ale vzápětí byla tato zpráva vyvrácena a k nám do nemocnice 1. čs. brigády přibývali neustále ranění. Nebylo jich sice už tolik jako před Duklou a na dukelském bojišti, ale ranění byli a umírali.

Když jsme překročili hranice mezi Slovenskem a Moravou, pocítili jsme tak citelný rozdíl, že se nám často srdce sevřelo. Nebylo to jen naší řečí, ale například: přejeli jsme kopce a dostali jsme se do Vsetína. Tam nás už čekala velká skupina místních občanů, kteří si nás rychle rozebrali do svých domovů, že jsme ani nestačili zjistit, kdy a kde se máme hlásit na velitelství. Porušili jsme vojenský řád, ale nebyla to naše vina, nýbrž to způsobila dobrosrdečnost těch hodných lidí ze Vsetína.

V těch dnech měl náš vojenský špitál tzv. odpočinek, pracovala pouze nemocnice 3. brigády. Já a moje kolegyně jsme bydlely v rodině dělníka ze Zbrojovky. Rodina bydlela v jedné obytné místnosti, která byla ložnicí a kuchyní zároveň, ale bylo tam tak příjemně a čisto, všichni byli tak vřele srdeční, že jsme se cítily opravdu jako v peřínkách. V Praze právě začalo povstání, seděly jsme s ušima nataženýma u radiového přijímače a chytaly každou zprávu, kterou jsme s potížemi z éteru vylovily. Jak nám bylo? To si nepřejte vědět: oni tam bojují a my jim nemůžeme v ničem pomoci! Mezi Vsetínem a Prahou byla soustředěna velká Schörnerova armáda, s kterou se stále bojovalo. Bezmocnost je vždy mučivá. Během dvou dnů jsme se měli přemístit blíže k frontě. Při odjezdu jsme dostali od místních občanů autobus, abychom se prý nemuseli trmáčet v koňských povozech a sanitních autech. Dar to byl velkolepý, měli jsme však to štěstí, že jsme jeli po silnicích plně osvobozeného území. Na rozblácených polních cestách by asi náš autobus neuspěl. Dodnes vzpomínám s velkou vděčností na senzační lidi ze Vsetína.

Náš krátký přesun skončil ve Fryštáku, kde ještě ráno toho dne, kdy jsme tam přijeli, speciální německá jednotka před svým odchodem postřílela několik místních občanů. V domě, kde jsme se s kolegyní ubytovaly, ležel jeden z nich na marách. Naši domácí, rodina Horákových, měla tři chlapce jako stupínky: Rudínka, Pavlíka a Tomíka. Hoši mohli na nás oči nechat a v této rodině jsme opět pocítily nesmírnou srdečnost a dobrotu.

Nemocnice byla umístěna ve škole; naše oddělení ležících bylo umístěno v tělocvičně. Oddělení nemocných, kde bylo např. několik zápalů plic, bylo až ve druhém poschodí na opačném konci budovy, starat jsme se musely o obě oddělení.

Fronta se však rychle posouvala kupředu a nemocnice se stěhovala za ní. Ležící ranění, kteří nebyli schopni transportu, museli zůstat na místě a tak se vyčlenila malá skupinka personálu, která se o tyto raněné starala. Tak tomu bylo i za dřívějších rychlých přesunů, já jsem byla vždy určena jako ošetřující sestra. Tentokrát s námi zůstal MUDr. Policer, který se k nám dostal z Anglie, jedna sanitárka, řidič se sanitkou, kuchař a dva lehce ranění na výpomoc. Zůstala zde také moje kolegyně Nelly, která byla v rekonvalescenci po břišním tyfu. Ta mi hodně pomáhala s nemocnými. Nemocným jsme dávaly zábaly a neustále u nich musel někdo být. Žertem jsme si říkali samostatná brigáda. Fryštátské ženy nám nabídly svoji pomoc, ale protože to nebylo přípustné, nosily nám alespoň kompoty a dietní bábovky, nedaly se jen tak odbýt. Těžce raněných zde zůstávalo 20 až 25 a asi kolem desítky nemocných. Všechny jsme postupně převáželi do zlínské nemocnice.

Po přesunu brigádní nemocnice jsme měli ještě mnoho práce. Večer mi sanitárka nabídla, abych se šla do bytu vyspat. S vděčností jsem její nabídku přijala. Byl večer 8. května, asi kolem osmých hodin začal místní rozhlas vyhrávat řízné Kmochovy pochody; všichni jsme běželi na náměstí, abychom se dověděli co se děje. Hlas z tlampače ohlašoval, že byla podepsána bezpodmínečná kapitulace Německa. Až se mi dech zatajil. Nikdy, nikdy na tu chvíli nezapomenu! Nemohla jsem tu zprávu tak najednou vstřebat, lidé kolem se objímali, líbali, smáli a plakali zároveň. Byla jsem tou zprávou tak zasažena, že jsem to musela někde vykřičet. Utíkala jsem do nemocnice, otevřela dveře a na prahu zavolala: „Chlapci, válka skončila! Je podepsána kapitulace!“ Odezva byla nadšená, ale velmi krátká. Oči všech byly obráceny k jednomu pacientovi a mně najednou došlo, že je zde

raněný, který se snad ani nedožije rána. Sklíčeně jsem přišla k jeho palandě, sedla jsem na okraj a pohladila ho po studeném čele.

Odhrnula jsem mu propocené vlasy a nic jiného mne v tom duševním zmatku nenapadlo než se ho zeptat: „Máme všichni velkou radost z ukončení války, vy se netěšíte?“ Smutně se na mne podíval a tiše řekl: „Mám radost, ale já už to neužiju.“ Ještě jsem ho pohladila, v tichosti vyšla ven a teprve zde jsem se rozplakala. PROČ? Proč teď, když je po všem, musí ten chlapec, který ještě nevychutnal mládí, zemřít? Proč tolik lidí musí zůstat do konce života tělesnými nebo duševními mrzáky? Proč zůstalo tolik sirotků, vdov, plačících matek a sester? A to jsme ještě netušili, co nás čeká v naší milované vlasti, po které jsme tolik toužili. Večer byl klidný, tichý. Pomalu jsem se loudala k domovu a místo abych se těšila z té nejkrásnější chvíle míru, plakala jsem. Když jsem ráno přišla do nemocnice do služby, chlapcovo lůžko bylo již prázdné. A byl konec války...

Občasník Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel Zpravodaj číslo 5-6/1993.